

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูภาษาไทยเกี่ยวกับปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาการวัดและประเมินผลทักษะการใช้ภาษาไทย ของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เขตการศึกษา 12 " ผู้วิจัยได้เสนอเนื้อหาตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา
2. จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน วิชาภาษาไทย
3. การวัดและประเมินผลทักษะการใช้ภาษา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ความหมายของการวัดและประเมินผลการศึกษา

ตามหลักการในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการประเมินผลการศึกษาตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 พ.ศ. 2523 (กระทรวงศึกษาธิการ 2523 : 8) ระบุว่า การศึกษาตามหลักสูตรใหม่มีไ้มุ่งที่จะให้นักเรียนสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนเพียงด้านความรู้ ความจำ แต่มุ่งถึงขั้นให้ปฏิบัติได้เป็นสำคัญ ดังนั้นการวัดผลและประเมินผลก็จะต้องกำหนดแนวทางให้สอดคล้องกันด้วย

จากการสำรวจความหมายของ "การวัดผล" (Measurement) พบว่าได้มีผู้ให้ความหมายของการวัดผลไว้หลายท่าน ดังนี้

ชวาล แพร์ดีกุล (2518 : 140) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาไว้ว่า การวัดผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการใด ๆ ที่จะให้ไ้มากซึ่งปริมาณจำนวนหนึ่งอันมีความหมายแทน ขนาดสมรรถภาพตามธรรมชาติที่นักเรียนผู้นั้นมีอยู่ในตน ถ้าใช้แบบทดสอบเป็นเครื่องมือ กระตุ้น ก็คือเอาผลงานที่นักเรียนแสดงกริยา โคตอบออกมาเป็นเครื่องชี้บอกว่าเขามีสมรรถภาพในเรื่องนั้น ๆ ปานนั้น

สุภาพ วาณิชเยิน และ อรพินธ์ โภชนก (2518 : 3) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า "การวัดผลเป็นกระบวนการที่กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของ

หรือ บุคคลตามความมุ่งหมายที่จะสอบวัดและเปรียบเทียบลักษณะความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ ผลที่ได้จากการวัดจะเป็นจำนวนตัวเลขหรือหน่วยที่ใช้แทนลักษณะนั้น ๆ ได้ "

อุทุมพร ทองอุทัย (2520 : 1) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษาว่า "การวัดผลคือ การให้ค่าเพื่อกำหนดสถานภาพของบุคคลหรือสิ่งของ"

เยาว์กี รางชัยกุล (2521 : 14) ให้ความหมายของการวัดผลว่า การวัดผล หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ แล้วตั้งเกณฑ์ว่ามีปริมาณเท่าใด กล่าวง่าย ๆ คือ การวัดผลนั้นจะทำให้เราตอบคำถามว่า "How much" นั้น การกำหนดตัวเลขในการวัดผลจึงมีจุดมุ่งหมายในการจำแนก หรือจัดอันดับความมากมายของสิ่งที่วัดได้ ตลอดจนใ้ผลการเปรียบเทียบสิ่งทีวัด อาจจะเป็นกิจกรรมหรือพฤติกรรม

พิทร ทองชั้น (2524 : 3) ให้ความหมายของการวัดผลว่า "การวัดผล หมายถึง การใช้เครื่องมือเครื่องไม้ในการค้นหาหรือตรวจสอบ เพื่อกำหนดปริมาณจำนวน หรือคุณภาพในสิ่งของ หรือตัวบุคคล"

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 13) ให้ความหมายของการวัดผลว่า การวัดผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการกำหนดหรือหาจำนวน ปริมาณ อันันกับหรือรายละเอียดของคุณลักษณะ หรือพฤติกรรมความสามารถของบุคคล โดยใช้เครื่องมือเป็นหลักในการจัด กระบวนการทั้งถาวรจะทำให้ได้ตัวเลข หรือข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ ที่ใช้แทนจำนวนหรือลักษณะที่วัดนั้น

เอส เอส สตีเวนส์ (S.S. Stevens 1951 : 1) ให้ความหมายของการวัดผลว่า "การวัดผลเป็นการกำหนดตัวเลขหรือสัญลักษณ์เข้ากับสิ่งของหรือเหตุการณ์ที่เป็นไปตามกฎเกณฑ์"

เจ พี กิลฟอร์ด (J.P. Guilford 1954 : 1) ให้ความหมายของการวัดผลว่า "การวัดผลเป็นการพิจารณาหรือตีค่าข้อมูลในรูปของตัวเลข"

วิกเตอร์ เอช นอล (Victor H. Noll 1965 : 13 - 14) ให้ความหมายของการวัดผลการศึกษา พอสรุปได้ว่า การวัดผลมีความหมายกว้างกว่าการทดสอบ ซึ่งการทดสอบนั้นมักหมายถึงการใช้ข้อสอบที่เป็นชุด เพื่อวัดสัมฤทธิผลการเรียนรู้ แต่การ

วัดผลเป็นวิธีการที่ทำให้ทราบปริมาณ ซึ่งมีได้หมายถึงการใช้ข้อสอบเท่านั้นแต่ยังหมายรวมถึงการใช้สังเกตหรือมาตราส่วนประเมินค่าแบบตรวจสอบรายการต่าง ๆ หรือแบบสอบถาม

ลีโอน่า อี ไทเลอร์ (Leona E. Tyler 1971 : 4) ให้ความหมายของการวัดผลในเชิงจิตวิทยาว่า "การวัดผลเป็นการรวมของกิจกรรมหลายอย่าง ในกิจกรรมเหล่านั้นมีสิ่งๆ ที่เหมือนกันอย่างหนึ่งคือ การใช้จำนวน ดังนั้นการวัดผลจึงหมายถึง การกำหนดค่าเป็นตัวเลข โดยเป็นไปตามกฎเกณฑ์ กฎเกณฑ์ที่ว่านี้เกี่ยวข้องกับ การบวก ลบ คูณ หาร ทางคณิตศาสตร์"

เอ็ดวาร์ด แอล ทอร์นไคค์ (Edward L. Thorndike 1972 : 5) ได้อธิบายความหมายของการวัดผลไว้ว่า

การวัดผล เป็นการบอกคุณลักษณะของคนที่ได้พัฒนาขึ้นอย่างกว้างขวางจากการให้การศึกษา ซึ่งจะบอกคุณลักษณะได้ 2 วิธี คือ

1. การบอกคุณลักษณะ ด้วยการทดสอบ
2. การบอกคุณลักษณะ ด้วยการสังเกตพฤติกรรม

จากความหมายของการวัดผลที่กล่าวไว้แล้วนั้น จึงสรุปได้ว่า การวัดผลการศึกษา เป็นการกำหนดค่าของตัวเลขหรือสัญลักษณ์ เพื่อแทนคุณลักษณะและคุณสมบัติของความรู้ ความสามารถ หรือสมรรถภาพที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของผู้เรียน ตามกฎเกณฑ์ของคุณลักษณะหรือคุณสมบัติเหล่านั้น โดยการใช้เครื่องมือและวิธีการหลาย ๆ อย่างประกอบกัน

ส่วนความหมายของ "การประเมินผล" (Evaluation) พบว่าให้มีผู้ให้ความหมายไว้หลายท่าน ดังนี้

ชวาล แพร์ทกุล (2518 : 141) กล่าวถึงการประเมินผลการศึกษาว่า การประเมินผลการศึกษาหมายถึง กระบวนการที่ครูหน้าทุก ๆ รายการที่ทราบจากการวัดผลไปใช้ คือครูนำผลจากการวัดผลเหล่านั้นมารวมกันเพื่อนำไปวินิจฉัย ศึกษาคูณค่า และชี้ขาดลงเป็นผลสรุปว่า เด็กคนนั้นมีคุณภาพสูงหรือต่ำ สมควรสอบไล่หรือสอบตก และการประเมินค่าที่คัมภีร์ที่ตั้งอยู่บนรากฐานของการวัดที่ถูกต้อง

สุภาพ วาณิชเณ และ อรพินธ์ โภชนก (2518 : 3) ใช้อธิบายความหมายของการประเมินผลการศึกษาไว้ว่า การประเมินผลการศึกษา เป็นการพิจารณาคัดเลือก

เกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ บางทีขึ้นอยู่กับกรวัดเพียงอย่างเดียว เช่น คะแนนสอบ แต่ส่วนมากมักเป็นการรวมการวัดหลาย ๆ อย่าง ต่าง ๆ กัน เพื่อวินิจฉัย คุณค่าหรือตัดสินคุณลักษณะต่าง ๆ ที่ไ้มาจากการวัดหลาย ๆ อย่าง

มุลยศ ทวงมาลา (2523 : 121) ได้กล่าวถึงการประเมินผลในแง่ของการ เรียนการสอนไว้ดังนี้

การประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง ขบวนการที่ครูนำเอาผลจากการวัดทุกราย การมารวมกันเข้า เพื่อจะได้ "ตีค่า" หรือ "สรุป" ว่าเด็กคนนั้นมีพัฒนาการในการ เรียนรู้อย่างน้อยเพียงใด สอบไทยหรือสอบทุก การประเมินผลนั้นจะต้องมีเกณฑ์ และ มาตรฐานไว้ก่อนแล้วว่า ผู้เรียนซึ่งจะถือว่ามีความพัฒนาการในการเรียนรู้นั้น จะต้องมีความ สามารถ ความรู้ ความคิด ทักษะ และความรู้สึกรู้จักคิดหรือเจตคติ มากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นการประเมินผลยังหมายรวมไปถึง การประเมินผลตามผู้สอน คอยว่าสอน ใดก็ เพียงใด จะต้องปรับปรุงวิธีการสอนให้ดีขึ้นกว่าเดิมอย่างไร

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2524 : 56) ได้กล่าวถึงความหมายของการประเมินผล ทั้งในแง่ทั่ว ๆ ไป และในแง่ของการเรียนการสอนไว้ดังนี้

การประเมินผลหมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งของหรือการกระทำใด ๆ โดย เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐาน ในแง่ของการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน จึงหมายถึง กระบวนการที่ไซ่ตัดสินใจว่า ผู้เรียนใดเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามวัตถุประสงค์ ที่วางไว้ตามเป้าหมายของการสอนหรือไม่ เพียงใด การประเมินผลการเรียน ควรมุ่ง เน้นที่เอื้อกับบุคคล มิใช่ความแตกต่างระหว่างบุคคล กล่าวคือควรเน้นว่าผู้เรียนใดเรียนรู้อะไรบ้าง โดยเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ของการสอน

ไพศาล หวังพานิช (2526 : 13) ได้กล่าวถึงการประเมินผลการศึกษาว่า

การประเมินผล หมายถึง กระบวนการในการตัดสิน ทีราคา ลงสรุปเพื่อพิจารณาความ เหมาะสม หรือคุณค่าของลักษณะและพฤติกรรม เช่นผลการเรียน ผลการปฏิบัติ โทษอาศัย ข้อมูล ซึ่งรายละเอียดที่ไ้จากการวัดเป็นหลักและใช้พิจารณาอุปการพิจารณา การประเมิน

จอห์น คลาร์ก มาร์แชล และ ลอยด์ เวสเลย์ เฮลส์ (John Clark Marshall and Loyde Wesley Hales 1971 : 15) ให้ความหมายของการ ประเมินผลไว้ว่า "การประเมินผล หมายถึง กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการทดสอบจริง ๆ และ การนำข้อมูลของการทดสอบจริง ๆ มาตัดสินใจ"

โทแนลท์ แอล เบกส์ และ เออร์เนสต์ แอล เลวิส (Donald L. Beggs and Ernest L. Lewis 1975 : 2) ได้อธิบายความหมายของการประเมินผลสรุปไว้ว่า การประเมินผลเป็นกระบวนการของการรวบรวมข้อมูล และกระบวนการของการตัดสินใจ การวัดผลมีส่วนสำคัญในการรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินผล

นอร์แมน อี กรอนลันด์ (Norman E. Gronlund 1981 5 - 6) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลในทางการศึกษาไว้ว่า "การประเมินผลการศึกษาเป็นกระบวนการตัดสินใจผลสัมฤทธิ์อย่างมีระบบ ของผู้สอนในวัตถุประสงค์ของการสอนที่ทั้งไว้ และจะมีความหมายลึกซึ้งกว่าการวัด เพราะจะรวมความถึงพฤติกรรมที่วัดได้และวัดไม่ได้ ร่วมกับการตัดสินใจของผู้สอน"

จากความหมายของการประเมินผลที่กล่าวมาแล้วนั้น จึงสรุปได้ว่า การประเมินผลการศึกษา หมายถึง กระบวนการในการนำผลที่ได้จากการวัดผลมาพิจารณา ตัดสิน หรือประเมินว่าผู้เรียนมีพัฒนาการในการเรียนรู้มากน้อยเพียงใด รวมทั้งมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้หรือไม่ การประเมินผลจะต้องมี เกณฑ์และมาตรฐาน ซึ่งต้องตั้งไว้ล่วงหน้าแล้ว

จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทย

จุดประสงค์ของรายวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

กระทรวงศึกษาธิการ (2524 : 15) ได้กำหนดจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้การสอนวิชาภาษาไทยไว้ดังนี้

1. เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญของภาษาไทย ในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารของประชาชาติไทย ให้มีค่านิยมอันพึงประสงค์ในการเรียนภาษาไทย และมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ
2. เพื่อให้เข้าใจธรรมชาติของภาษา และรู้จักสังเกตลักษณะทั่วไปของภาษาไทย สามารถนำความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามระเบียบของภาษา
3. เพื่อให้สามารถใช้ภาษาไทยสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่การพัฒนาตนเองทุกด้านเพื่อประโยชน์สุขแก่ตนเองและสังคม
4. เพื่อให้สามารถศึกษาค้นคว้าสื่อสารกิจธุระต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลทั้งในการพูด และ

การเขียน สามารถใช้ภาษาใ้ถูกต้องตามระดับของบุคคล เหมาะสมกับกาลเทศะและ
สถานการณ์

5. เพื่อให้สามารถอ่านออกเสียงให้ผู้ฟังรับสารได้แจ่มแจ้ง สามารถอ่านหนังสือ
และเอกสารต่าง ๆ ด้วยความเข้าใจ ถูกต้อง รวดเร็ว มีรสนิยมที่ดีในการเลือกอ่านหนังสือ
และมีนิสัยรักการอ่าน

6. เพื่อให้เข้าใจและสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่โต้แย้ง โต้แย้ง จากบุคคล
หรือจากสื่อมวลชนอื่นจะทำให้เกิดวิจารณ์

7. เพื่อให้ประจักษ์ในคุณค่าของวรรณคดีตามควรแก่วัยและศักยภาพ สามารถอ่าน
และเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและที่สร้างสรรค์ขึ้นในปัจจุบัน

8. เพื่อให้มีความใคร่รู้ ใคร่เรียน สามารถใช้ภาษาแสวงหาความรู้ในโรงเรียน
และที่อื่น ๆ ไม่ทั้งในถิ่นอาศัยและเพื่อประโยชน์สุขในที่อื่น ๆ

9. เพื่อให้สามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาท้อ หรือในการ
ศึกษาค้นคว้าวิทยากรต่าง ๆ ตามความสนใจ

สรุป เพียรชอบ (2526 : 60 - 70) ได้วิเคราะห์จุดประสงค์ของหลักสูตร
วิชาภาษาไทยทั้ง 9 ข้อไว้ สรุปได้ดังนี้

จุดประสงค์ข้อที่ 1 เป็นจุดประสงค์ที่เน้นเจตคติ คือมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ
และเห็นคุณค่าของภาษาไทยในฐานะเป็นเครื่องมือสื่อสารระหว่างคนไทยด้วยกัน การปลูกฝัง
ค่านิยมอันพึงประสงค์และความภูมิใจวัฒนธรรมทางภาษาของชาติ

จุดประสงค์ข้อที่ 2 เป็นจุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย คือให้มีความรู้ความเข้าใจ
เกี่ยวกับธรรมชาติของภาษา รู้จักสังเกตลักษณะของภาษาไทยโดยทั่วไป และสามารถนำ
ความรู้ไปใช้ได้อย่างถูกต้องตามหลักการและระเบียบของภาษา

จุดประสงค์ข้อที่ 3 เป็นจุดประสงค์ด้านทักษะพิสัย คือมุ่งให้ผู้เรียนใช้ภาษาในการ
สื่อสารได้อย่างคล่องแคล่วและมีประสิทธิภาพ พัฒนาทักษะทางภาษาต่าง ๆ ให้ดีขึ้น

จุดประสงค์ข้อที่ 4 เน้นด้านทักษะ โดยเฉพาะอย่างยิ่งทักษะในการศึกษาค้นคว้า
กิจธุระต่าง ๆ ให้สำเร็จตามที่ใ้มุ่งหมายไว้

จุดประสงค์ข้อที่ 5 เน้นด้านทักษะการอ่านทั้งอ่านออกเสียงและอ่านในใจ มีรสนิยม
ในการอ่าน รู้จักเลือกหนังสืออ่าน

จุดประสงค์ข้อที่ 6 เน้นจุดประสงค์ด้านพุทธิพิสัย มุ่งให้ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์เรื่องราวที่ได้อ่านหรือได้ฟังมาได้ จุดประสงค์ในข้อนี้สูงกว่าจุดประสงค์ในข้อที่ 2 การเรียนการสอนจึงต้องจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีโอกาสแสดงความคิดเห็น อภิปรายโต้แย้งอย่างมีเหตุผล

จุดประสงค์ข้อที่ 7 เป็นจุดประสงค์ด้านเจตคติ มุ่งให้ผู้เรียนมีความซาบซึ้งในคุณค่าของวรรณคดีความวิทย์ ศักยภาพ สามารถอ่านและเข้าใจวรรณคดีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและวรรณกรรมร่วมสมัย

จุดประสงค์ข้อที่ 8 เป็นจุดประสงค์ด้านเจตคติ มุ่งให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นที่จะใช้ความสามารถทางภาษาแสวงหาความรู้ทั้งในชั้นการศึกษาและการประกอบอาชีพ

จุดประสงค์ข้อที่ 9 เป็นจุดประสงค์ด้านทักษะ มุ่งให้นักเรียนสามารถใช้ทักษะทางภาษาเป็นเครื่องมือในการศึกษาต่อ หรือค้นคว้าหาความรู้ได้ด้วยตนเองเมื่อสำเร็จการศึกษาไปแล้ว

ในการเรียนการสอนภาษาไทย การวัดและประเมินผลเป็นสิ่งที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะจะเป็นเครื่องช่วยให้ผู้เรียนและผู้สอนได้ทราบว่าการเรียนการสอนนั้น มีประสิทธิภาพหรือบรรลุผลตามเป้าหมายที่วางไว้มากน้อยเพียงใด และเนื่องจากการเรียนการสอนภาษาไทยมีกระบวนการเรียนรู้ที่ค่อนข้างซับซ้อน การวัดและประเมินผลจึงต้องทำกันหลาย ๆ ด้าน และใช้วิธีการหลาย ๆ วิธี ทั้งนี้เพื่อจะช่วยให้ผู้สอนได้ทราบพัฒนาการหรือสัมฤทธิ์ผลของการเรียนที่ตนสอนได้โดยละเอียด ในขณะที่เดียวกันก็ได้ทราบถึงความสามารถและข้อบกพร่องในการสอนของตนเอง และสามารถปรับปรุงแก้ไขสมรรถภาพในการสอนให้ดีขึ้น

จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย

สมถวิล วิเศษสมบัติ (2528 : 217 - 218) ได้กล่าวถึงจุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการสอนภาษาไทยไว้ สรุปได้ดังนี้

1. เพื่อทดสอบความรู้ทางภาษาของนักเรียนว่ามีความรู้ คืบมากน้อยเพียงใด เป็นการทดสอบก่อนที่จะลงมือสอน ซึ่งจะช่วยให้ครูได้ทราบว่านักเรียนแต่ละคนมีความสามารถทางภาษาเพียงใด

2. เพื่อแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม ๆ ตามความสามารถทางภาษาของนักเรียนเอง

3. เพื่อวัดพัฒนาการและผลสัมฤทธิ์ในการเรียนภาษาไทยของนักเรียนว่ามีความก้าวหน้ามากน้อยเพียงใด
4. เพื่อให้ครูผู้สอนได้ทราบว่า การสอนของตนมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด จะได้ปรับปรุงการสอนให้ประสพผลดียิ่งขึ้น
5. เพื่อให้ให้นักเรียนได้ทราบผลการเรียนของตนเป็นระยะ ๆ เป็นการทราบความก้าวหน้าและจุดบกพร่องของตนเอง และปรับปรุงวิธีการเรียนของตนให้ได้ผลดียิ่งขึ้น
6. เพื่อให้ครูได้ทราบข้อบกพร่องทางการเรียนภาษาไทยของนักเรียนแล้วนำไปแก้ไขและสอนซ่อมเสริมต่อไป
7. เพื่อสร้างความสนใจให้นักเรียน เกิดความสนใจและมีความกระตือรือร้นในการเรียนภาษาไทย
8. เพื่อทราบเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนภาษาไทย และหาทางให้นักเรียนมีเจตคติที่ดีขึ้น
9. เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลเกี่ยวกับการเรียนภาษาไทยของนักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการให้คำปรึกษาในด้านการเลือกวิชาเรียนในสาขาวิชาภาษาไทยต่อไป
10. เพื่อปรับปรุงวิธีการทดสอบและข้อทดสอบให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น

การประเมินผลการเรียนการสอน

การจัดประเมินผลการเรียนรู้ เพื่อให้บรรลุจุดประสงค์ทางการศึกษาจะสมบูรณ์ได้เมื่อมีการประเมินผลตามมูลฐาน มีวิธีการหลาย ๆ ประการ เช่น

1. การสอบสั้น ๆ (quiz)
2. การสอบโดยการเตรียมชุดของคำถามไว้ (testing)
3. การสอบไล่ (examination)
4. การวัดผล (measurement) คือ ขบวนการที่กำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ หรือบุคคลตามความมุ่งหมายที่จะวัดสอบและเปรียบเทียบความแตกต่างทางปริมาณ ใช้เครื่องมือและวิธีการกว้างขวางกว่าการทดสอบ

5. การประเมินผล (evaluation) เป็นการพิจารณาทัศนเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า การวินิจฉัยคุณค่า โดยประมวลจากเหตุการณ์สำคัญ ความประทับใจ และอื่น ๆ มา ประกอบการทัศนซึ่งขาดคุณลักษณะต่าง ๆ ใช้ในการวัดคุณภาพ ใช้การสังเกต การสำรวจ

การศึกษาเด็กเป็นรายบุคคล การสัมภาษณ์ ฯลฯ ประกอบในการประเมิน

กลวิธีการประเมินผลการสอน

1. ประเมินผลความรู้และความเข้าใจ สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกด้วย ความรู้และความเข้าใจในเนื้อหา เช่น สามารถระลึกได้ เขียนสรุปได้ เติมคำลงในช่องว่างได้ ทำนายเรื่องได้ ฯลฯ ความรู้มีมาก่อนแล้วจึงเกิดความเข้าใจเป็นลำดับต่อมา

2. ประเมินผลการประยุกต์และการวิเคราะห์ สังเกตพฤติกรรมที่นักเรียนสามารถ นำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใหม่ได้ นำทั้งหลักและข้อสรุปที่ได้จากความรู้ความเข้าใจ จินตนาการเฉพาะในทฤษฎีที่กว้างและมีความสามารถในการนำประโยชน์ไปใช้ได้ สามารถ อธิบาย ชี้แจง ทำนาย ทักสิน บอกเหตุผล ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. ประเมินผลการสังเคราะห์ คือการนำส่วนประกอบและชิ้นส่วนต่าง ๆ มารวม เข้าด้วยกันเป็นอย่างเดียวกัน หรือมีรูปแบบโครงสร้างใหม่ขึ้นมา แสดงความริเริ่มสร้างสรรค์ สื่อความหมายและมีเอกภาพ สามารถอ้างอิงประสบการณ์เก่าได้ เช่น การเขียน การเล่า เรื่อง การอภิปราย ฯลฯ

4. การประเมินผลการใช้ภาษา สามารถสื่อความหมายในการพูดและเขียนอย่าง ชัดเจน อธิบายรหัสต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้ง่าย เข้าใจซาบซึ้งในวรรณคดีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

5. ประเมินผลการเรียนวรรณคดี แต่เดิมมุ่งให้ซาบซึ้งในคุณค่าการเรียนวรรณคดี ที่มีมาช้านาน ประโยชน์ที่ได้จากวรรณคดีมี เช่น

1. ฝึกการอ่าน ได้คำศัพท์ ไวยากรณ์ และได้ความรู้ด้านจริยธรรม
2. สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรมและมีคุณค่าทางประวัติศาสตร์
3. ศึกษาแนวทางการวิจารณ์ใหม่

วิธีอ่านวรรณคดีจึงต้องอ่านให้กว้างขวางทั้งไทยและต่างประเทศ อ่านวรรณกรรม ฉบับพิสดารอย่างลึก อ่านเพื่อความชื่นชม เพื่อประเมินค่า และฝึกการวิจารณ์ มติทางวรรณคดี มี 3 ด้านคือ ด้านภาษา ด้านไวยากรณ์และเนื้อหา การวัดพฤติกรรมของนักเรียนในวิชาวรรณคดี จึงมุ่งที่ความรู้ความซาบซึ้ง การสนองตอบและการแสดงออก ความร่วมมือในกิจกรรม คำที่ใช้ วัดความรู้ เช่น ระลึกได้ วัดความซาบซึ้งใช้คำ เช่น เปรียบเทียบได้ บอกข้อแตกต่างได้ เปรียบเทียบเนื้อหากับเรื่องอื่น ศึกษาลักษณะของเรื่อง เช่น เป็นสุขนานุกรม โศกนาฏกรรม เรื่องเพื่อฉัน เรื่องเสียดสี ฯลฯ

สุภาพ วาดเขียน และ อรพจน์ โภชนกา (2518 : 18 - 20)
ได้กล่าวถึงลำดับขั้นในการวัดและประเมินผลการศึกษา มีการดำเนินงานสรุปได้ดังนี้

1. กำหนดจุดประสงค์ทั่วไปและจุดประสงค์เฉพาะ
 2. สร้างตารางวิเคราะห์เนื้อหาวิชาและพฤติกรรมตามจุดประสงค์ของการเรียนรู้
- ด้านความรู้ ทักษะ และทักษะ
- ก. ด้านความรู้แบ่ง 6 ระดับคือ ความรู้ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า
 - ข. ด้านทักษะ เป็นความรู้ลึกและอารมณ์ เช่น ความสนใจ ทักษะ ความซาบซึ้ง คุณค่า และความประทับใจ
 - ค. ด้านทักษะ การรับรู้ การตอบสนอง การเห็นคุณค่า การจัดองค์ประกอบเข้าด้วยกัน และการกำหนดลักษณะจากคุณค่าที่ซับซ้อน
- การสำรวจเรื่องที่จะออกสอบ ควรพิจารณาทั้งแทหลักสูตร หนังสือเรียน บันทึก การสอน สมุดจดงานของนักเรียน สมุดแบบฝึกหัด หนังสืออุเทศ การบันทึกผลการสอบ และการเขียนรายงานผลการสอบที่ผ่านมา (ประภาศรี สีหอำไพ 2524 : 214)

วิธีวัดผลการเรียนการสอนภาษาไทย

สุจริศ เพียรชอบ และ สายใจ อินทร์พรชัย (2523 : 218 - 220)
ได้กล่าวถึงวิธีการวัดและประเมินผลไว้สรุปได้ดังนี้

1. การถาม - การตอบปากเปล่า ขณะที่การสอนดำเนินไปหรือเมื่อการสอนเนื้อหาจบก่อนนั้นเสร็จสิ้นแล้ว ครูอาจถามคำถามปากเปล่าให้นักเรียนตอบ เป็นการวัดผลว่านักเรียนเกิดการเรียนรู้หรือไม่ ข้อสำคัญควรถามนักเรียนหลาย ๆ คน และมีคำถามหลาย ๆ คำถามจะได้ครอบคลุมเนื้อหาที่ได้เรียนทั้งหมด
2. การสอบปากเปล่า นอกจากจะเป็นการวัดผลด้านเนื้อหาแล้ว ยังเป็นการส่งเสริมความสามารถในการพูดจาโต้ตอบของนักเรียนอีกด้วย
3. การสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์นักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นวิธีการที่จะช่วยให้ครูได้รู้จักนักเรียนที่ตนสอนดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านเนื้อหาวิชาและการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางด้านภาษาต่าง ๆ ครูจะได้สังเกตเห็นการใช้ภาษาของนักเรียนได้อย่างใกล้ชิด นอกจากนั้นทำให้ครูได้ทราบพฤติกรรมของนักเรียนในค้ำอื่น ๆ อีกด้วย เช่นค้ำเจตคติ อุดมคติ และค้ำนิยมต่าง ๆ

4. การสนทนา การสนทนาอย่างเป็นกันเองกับนักเรียน จะช่วยให้ครูมีความเข้าใจนักเรียนที่ทบทวนดียิ่งขึ้น การสนทนานั้นนอกจากจะเป็นการพูดคุยเกี่ยวกับความรู้สึกนึกคิดของนักเรียนเกี่ยวกับทางคำภาษาไทยแล้ว ควรจะได้สนทนากันอย่างไม่เป็นทางการเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภาษาไทยที่ได้เรียนไปด้วยระหว่างที่สนทนานั้น จะทำให้ครูพอที่จะประเมินผลได้ว่านักเรียนมีความเข้าใจเรื่องที่เรียนไปแล้วหรือไม่ นอกจากนั้นอาจจะจัดให้นักเรียนสองคนออกไปสนทนากันหน้าชั้น เป็นการซักถามและอธิบายเนื้อหาวิชาตามที่ครูมอบหมายให้ไปศึกษาค้นคว้า หรืออาจสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่เรียนไปแล้วก็ได้ ครูก็สามารถวัดผลได้ว่า นักเรียนมีความเข้าใจเกี่ยวกับเรื่องที่สนทนามากน้อยเพียงใด

5. การอภิปราย การอภิปรายเป็นวิธีการหนึ่งที่จะเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความคิดเห็น แสดงความรู้สึกและทัศนะต่าง ๆ จะเป็นการเปิดอภิปรายทั่วไป (open discussion) การอภิปรายแบบปรากฏาหมู่ (symposium) การอภิปรายเป็นคณะ (panel discussion) หรือการอภิปรายซักถาม (colloquy) ก็ตาม ครูสามารถที่จะสังเกตความสามารถในการพูด ความเป็นคนใจกว้าง มารยาทในการพูด การยอมรับและการเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น ในขณะเดียวกันครูก็จะได้ทราบว่านักเรียนเข้าใจภาษาไทยที่กำลังอภิปรายกันนั้นมากน้อยเพียงใด มีอะไรที่ครูต้องสอนเพิ่มเติม หรือปรับปรุงแก้ไขอย่างไรบ้าง

6. การประชุมกลุ่มย่อย การแบ่งนักเรียนออกเป็นกลุ่ม เพื่อให้นักเรียนอภิปรายระดมความคิดเห็นช่วยกันแก้ปัญหาหรือตั้งเกณฑ์ในการอ่านออกเสียง การพูด นักเรียนจะมีรายงานกลุ่มมาเสนอต่อชั้น ทั้งนี้เป็นรายงานในรูปปากเปล่า และรายงานการประชุมที่เน้นข้อเขียน วิธีดำเนินการและผลการประชุมของนักเรียนจะช่วยให้ครูประเมินผลการสอนได้เป็นอย่างดี

7. การสังเกต ครูควรที่จะสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียน ในขณะที่นักเรียนร่วมกิจกรรมทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน และควรที่จะจับบันทึกไว้ด้วยว่านักเรียนมีความบกพร่องหรือมีข้อบกพร่อง สมควรที่จะได้รับการแก้ไขในด้านใดบ้าง หรือหลังจากที่ได้เรียนบทเรียนแล้ว เช่น ลักษณะนาม การใช้บุพบท กับ แก่ แก่ ต่อ นักเรียนใช้ได้ถูกต้องหรือใช้ภาษาไทยด้วยความระมัดระวังขั้นสูงกว่าเดิมบ้างหรือไม่

8. การใช้แบบสอบถาม (questionnaires) การใช้แบบสอบถามนั้นเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการประเมินผลการเรียนของตนเอง นักเรียนจะได้อีกมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาไทย และเสนอข้อคิดต่าง ๆ ของตนด้วย ในบางกรณีอาจสร้างแบบสอบถามขึ้นเพื่อศึกษาพฤติกรรมทางการใช้ภาษาไทยของนักเรียน เช่นการค้นคว้าจากพจนานุกรม การใช้เวลาว่าง ในด้านการฟัง การอ่าน เป็นต้น

9. การให้นักเรียนทำรายงานเสนอผลการค้นคว้า รายงานนี้อาจเป็นรายบุคคลหรือทำเป็นกลุ่มก็ได้ การให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าแล้วทำเป็นรายงานมาส่งนี้ นักเรียนจะได้รับความรู้ในวงที่กว้างขวางขึ้น และถ้าหากนักเรียนได้มีโอกาสเสนอผลการค้นคว้าหน้าชั้นเรียนด้วยแล้ว ก็จะทำให้เกิดความคิดกว้างขวางออกไปด้วย เพราะจะมีการอภิปราย ซักถาม การตั้งข้อสังเกต หรือกล่าวเพิ่มเติมจากครูหรือเพื่อน ๆ ด้วย ครูยังสามารถวัดผลได้ทั้งในชั้นเนื้อหา พฤติกรรมที่นักเรียนแสดงความคิดเห็นโต้ตอบกันอีกด้วย

10. การใช้มาตราส่วนประเมินค่า (rating scale) ผู้ประเมินจะเป็นบุคคลหลายฝ่าย เช่น ครู เพื่อน และตัวนักเรียนเอง มาตราส่วนประเมินค่าจะช่วยให้การประเมินผลละเอียดละออ และมีความเป็นปรนัยมากขึ้น และพยายามหาทางปรับปรุงแก้ไขตัวอย่างเช่น ในการเรียนการสอนทักษะการพูดนั้น เมื่อนักเรียนคนหนึ่งออกไปพูดหน้าชั้น ครูและเพื่อนก็จะช่วยกันประเมินผล สำหรับตัวผู้พูดเองอาจจะประเมินผลตามที่ตนเองรู้สึก หรืออาจมีการบันทึกเสียงไว้ในขณะที่นักเรียนพูด แล้วนักเรียนฟังเสียงของตนเองจากเทป แล้วประเมินผลตนเองในแบบฟอร์มภายหลัง

11. การบันทึกพฤติกรรมทางภาษาของนักเรียน (anecdotal record) คือการที่ครูคอยสังเกตการใช้ภาษาของนักเรียนแล้วบันทึกไว้ โดยที่ไม่ได้บันทึกความคิดเห็นของครูลงไปด้วย ในขณะที่ครูบันทึกพฤติกรรมทางการใช้ภาษาของนักเรียนนั้น ครูก็อาจจะได้สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในค่านอื่น ๆ ไปด้วย ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการวางแผนการปรับปรุงการใช้ภาษาและพฤติกรรมค่านอื่นของนักเรียนต่อไป

12. วัดผลโดยใช้แผนภูมิแสดงเกณฑ์ต่าง ๆ ที่ได้ตั้งไว้ ในการเรียนการสอนภาษาไทยนั้น ในหลาย ๆ กรณีครูได้เปิดโอกาสให้นักเรียนช่วยกันสร้างเกณฑ์ในค่านต่าง ๆ ไว้ เช่น การฟังการสนทนา การอภิปราย การเขียนเรียงความที่ดี แล้วเขียนใส่แผนภูมิไว้ เมื่อนักเรียนลงมือปฏิบัติแล้ว ก็ควรที่จะได้นำเกณฑ์นั้นมาเป็นเครื่องช่วยตัดสินว่า นักเรียนสามารถปฏิบัติได้ความเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือไม่

13. การสอบข้อเขียน ข้อสอบที่ใช้ควรจะมีทั้งแบบปรนัยและอัตนัย ทั้งนี้เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาได้ทั้งหมด และการวัดผลก็ควรจะเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ และควรที่จะได้วัดทุกด้าน ทั้งพุทธิพิสัย ทักษะพิสัย และจิตพิสัย แต่ละพิสัยควรจะได้ประเมินผลทุกอย่าง เช่นในพุทธิพิสัย ก็ควรจะได้วัดทุกด้าน ทั้งในด้านความรู้ ความเข้าใจ การประยุกต์ใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า เป็นต้น

นอกจากวิธีวัดผลดังกล่าวแล้ว ครูภาษาไทยอาจวัดผลด้วยวิธีอื่น ๆ อีกก็ได้ เช่น การวาดภาพประกอบการเรียนวรรณคดี การแสดงบทบาท การแสดงละคร การโต้วาที การใช้สถานการณ์จำลอง การโต้วาที การตกแต่งบ้านนิเทศ และอื่น ๆ

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 157 - 176) ได้กล่าวถึงเครื่องมือในการใช้วัดพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัยวิชาภาษาไทย สรุปได้ดังนี้

ก. แบบสอบถามและแบบสำรวจต่าง ๆ (questionnaires and inventories) เป็นเครื่องมือที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัย และทักษะพิสัย ซึ่งนำมาใช้เป็นเครื่องมือสำหรับวัดและประเมินผลทางการศึกษาร่วมกับข้อสอบและเครื่องมือชนิดอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี แบบสอบถามและแบบสำรวจสำหรับนำมาใช้เป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลในวิชาภาษาไทยที่นิยมใช้กันอยู่มีดังต่อไปนี้

1. แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนประมาณค่า แบบสอบถามประเภทนี้ ประกอบด้วยข้อความหรือข้อความที่กำหนดค่าตอบ โดยแบ่งออกเป็น 3 ช่วง 5 ช่วง หรือ 7 ช่วง เป็นต้น ค่าตอบที่กำหนดขึ้นนี้เป็นค่าตอบที่คาดว่าเป็นไปได้ เช่น เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย หรือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้ตอบเลือกข้อที่พิจารณาตรงกับความจริง หรือความรู้สึกของตน

2. แบบสอบถามประเภทมาตราส่วนจำแนกความหมายทางภาษา ลักษณะของแบบสอบถามประเภทนี้ จะประกอบด้วยข้อความที่เป็นตัวความคิดรวบยอด (concept) หรือสิ่งเร้าและมาตราซึ่งกำหนดช่วงที่ห่างกันไว้ 7 ระดับ ซึ่งมีค่าที่มีความหมายตรงข้ามกันเป็นคู่ ๆ กำกับอยู่ทางซ้ายและขวาของมาตรา ค่าเหล่านั้นต้องเป็นค่าที่จะมาขยายหรือประกอบข้อความซึ่งเป็นความคิดรวบยอดนั้น และต้องเป็นค่าที่มีความหมายตรงข้ามกัน ในลักษณะที่เป็นทางลบและทางบวก เช่น ก็ - เลว สำคัญ - ไม่สำคัญ น่าสนใจ - น่าเบื่อ เป็นต้น

3. แบบสำรวจรายการ ลักษณะของแบบสำรวจต้องกำหนดข้อความซึ่งเป็นรายการที่จะสำรวจและกำหนดค่าตอบ หรือผลการสำรวจสำหรับให้ประเมินระบุไว้ 2 ทาง เป็นทำนองว่าใช่หรือไม่ใช่ ชอบหรือไม่ชอบ ผ่านหรือไม่ผ่าน เป็นต้น

ข. การจิกอันกับคุณภาพ (rating scale) เป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย ในส่วนที่เกี่ยวกับคุณค่าหรือคะแนนคุณภาพของลักษณะนามธรรมต่าง ๆ ที่ไม่สามารถวัดออกมาได้เป็นตัวเลขโดยตรง เครื่องมือชนิดนี้ นอกจากจะสามารถใช้วัดจุดประสงค์ด้านจิตพิสัยแล้ว ยังนำมาใช้ในการให้คะแนนการคัดลายมือ การเขียนเรียงความ และการพูด เป็นต้น ได้ด้วย

ค. การสังเกต (observation) เป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษาที่ใช้วัดพฤติกรรมทั้งด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย การสังเกตทำให้ทราบพฤติกรรมของเด็กที่แสดงออกอย่างเป็นธรรมชาติ ผลการวัดที่ได้จากการสังเกตจึงตรงตามสภาพความเป็นจริงมากกว่า การวัดพฤติกรรมทางอ้อมด้วยข้อสอบ การสังเกตเป็นเครื่องมือวัดผลที่นำไปใช้ประกอบกับเครื่องมือวัดผลชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะการสัมภาษณ์และการให้ปฏิบัติจริงได้เป็นอย่างดี

ง. การสัมภาษณ์ (interview) เป็นเครื่องมือใช้วัดพฤติกรรมด้านจิตพิสัยและทักษะพิสัย การสัมภาษณ์มีลักษณะคล้ายการสอบปากเปล่า สามารถนำไปใช้ประกอบเครื่องมือวัดผลชนิดอื่น ๆ โดยเฉพาะการสังเกตและการให้ปฏิบัติจริงได้เป็นอย่างดี

จ. การให้ปฏิบัติจริง (performance) เป็นเครื่องมือวัดและประเมินผลการศึกษารูปแบบหนึ่งที่ใช้วัดพฤติกรรมด้านทักษะพิสัยได้ดี อาจกล่าวได้ว่าการให้ปฏิบัติจริงคือข้อทดสอบภาคปฏิบัตินั่นเอง เครื่องมือชนิดนี้ใช้วัดความสามารถของผู้เรียนโดยให้ลงมือกระทำหรือปฏิบัติจริง ๆ เพื่อต้องการทราบว่า ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนไปแล้วไปปฏิบัติหรือแก้ปัญหาชีวิตได้จริงหรือไม่ เพียงใด วิชาภาษาไทยมักจะใช้เครื่องมือชนิดนี้กับวิชาคัดลายมือและการพูด

แบบทดสอบและจุดมุ่งหมายของการทดสอบ

ก. แบบทดสอบคือ ชุดของคำถามที่ชักนำไปให้ผู้ทำข้อสอบแสดงพฤติกรรมหรือเขียนแสดงความคิดได้ ผู้สอบสังเกตและวัดได้ เรื่องราวของการทดสอบจึงต้องประกอบด้วยภาคกระตุ้น (stimulus) และภาคตอบสนอง (response) เสมอ

ข. จุดมุ่งหมายของการทดสอบ

1. สอบเพื่อจัดตำแหน่ง (placement) เพื่อคัดเลือกและจำแนกความสามารถตามลำดับ
2. สอบเพื่อวินิจฉัย (diagnosis) วินิจฉัยความสามารถเป็นเรื่อง ๆ ไปเปรียบเทียบความสามารถของผู้เรียนเอง เพื่อหาจุดบกพร่องในส่วนใดบ้าง
3. สอบเพื่อเปรียบเทียบ (assessment) ใช้วิธีสอบเข้าซึ่งเรียกว่าแบบทดสอบก่อนบทเรียน (pre - test) และแบบทดสอบหลังเรียน (post - test) เที่ยบความสามารถในกลุ่ม
4. สอบเพื่อพยากรณ์ (prediction) ทำนายหรือแนะนำได้ว่าควรเรียนในสาขาวิชาใด
5. สอบเพื่อประเมินค่า (evaluation) ใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงโดยมีเกณฑ์มาตรฐานในการตัดสินคุณค่าของผลงานเหล่านี้

ประกาศรี สี่ห้าไฟ (2524 : 214 - 218) ได้กล่าวถึงการตั้งคำถามและการใช้ภาษาในการเขียนข้อทดสอบ สรุปได้ดังนี้

การวัดผลควรมีการแข่งขันกันบ้าง และมุ่งให้นักเรียนฝึกทักษะทุกด้านอย่างไม่เล็งผลเลิศเกินไป ต้องถือว่ากิจกรรมทุกอย่างมีข้อบกพร่อง จะต้องแก้ไขได้ ในการตั้งคำถามมี 3 ชนิด คือ

1. ถามเพื่อข้อเท็จจริงหรือเนื้อหา คือถามความรู้
2. ถามเพื่อแก้ปัญหา คือถามความคิด
3. ถามเพื่อให้แสดงความคิดเห็น คือถามความเห็น ช่วงการถามควรหยุดให้คิดวิธีการในการตั้งคำถามคือ

1. ถามเรียงตามลำดับจากง่ายไปหายาก
 2. ถามเพื่อให้คนคว้าตรวจสอบอ้างอิงจากหนังสือ แหล่งวิทยากรต่าง ๆ
- ด้วยตนเอง

3. ให้ทดสอบจนได้คำตอบที่ถูกต้อง
4. สาธิตตัวอย่างให้สังเกตแล้วค้นพบด้วยตนเอง
5. จัดเรียงลำดับจนได้ข้อสรุปที่ถูกต้องตามขั้นตอน
6. ให้ข้อสังเกตเพื่อรายงานผล

วัตถุประสงค์ของคำถาม

1. ทบทวนความรู้และความจำ
2. กระตุ้นให้สนใจ
3. สรุปมโนทัศน์
4. ทดสอบความสามารถในการประยุกต์ทักษะและความรู้ในหลักเกณฑ์
5. วัดผลการสอนของครู

คุณสมบัติของคำถาม

1. ชัดเจน
2. ทรงประเด็น
3. ทรงความมุ่งหมาย
4. มีการจำแนกคำตอบได้หลายข้อตามหลักวิชา

การสร้างคำถามในชั้นเรียน

การใช้ภาษาไทยในการตั้งคำถามแบบต่าง ๆ ลักษณะเทคนิคการตั้งคำถามมี

2 ประการคือ

1. ตั้งคำถามแบบนำสู่คำตอบหลายทาง (redirecting question) คือลักษณะของคำถามที่ช่วยลดการผูกของครูให้ครูในชั้นเรียนน้อยลง เพื่อให้เวลามากขึ้นในการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและในการตอบคำถาม กระตุ้นให้นักเรียนตื่นตัวและมีความกระตือรือร้น ติดตามบทเรียนตลอดเวลา ลักษณะของการถามตอบครูจะถาม 1 คำถาม แล้วให้นักเรียนตอบคำถามที่ถูกต้องอย่างน้อย 2 - 3 คำตอบ นักเรียนจะพูดและร่วมกิจกรรมทั่วถึงมากขึ้น สรุปข้อควรสังเกตุที่ได้คือ

ก. ลักษณะคำถาม ไม่ถามว่า ใคร ? ทำอะไร ? ที่ไหน ? เมื่อไร ? เท่านั้น แต่จะถามว่า เหตุอะไร ? นำไปสู่ผลอะไร ? มีองค์ประกอบอะไรมาเกี่ยวข้อง ? ฯลฯ คำถามนำไปสู่ข้อสรุปหลายประการมากกว่าคำตอบที่ถูกต้องเพียงคำตอบเดียว

ข. ครูถาม นักเรียนตอบ นักเรียนอีกคนตอบ อีกคนตอบ ฯลฯ แล้วครูป้อนคำถามนำไปสู่คำตอบอื่น ๆ หลายแนวทางอีก

2. การตั้งคำถามแบบสรุปรวม (refocusing question) คือคำถามที่ให้ความเกี่ยวข้องของมโนทัศน์ (concept) เก่ากับใหม่ ทั้งที่เหมือนกันและต่างกัน

โดยเอาความรู้ความเข้าใจเกิมนั้นมาพิจารณาว่าเกี่ยวข้องกับความรู้ที่เรียนในชั้นเรียนอย่างไร
ค้นหาว่าแนวคิดของความรู้นั้นควบคู่กันมาอย่างไร

องค์ประกอบที่เสริมประสิทธิภาพในการตั้งคำถามคือ

1. การทอกระยะหลังคำถาม (pausing)
2. การบ่งชี้ตัวอย่างทันที (prompting) ในการที่นักเรียนตอบคำถามไม่ได้
ครูจะกล่าวชี้แนะและกระตุ้นจนนักเรียนสามารถสรุปหรือแนวคำตอบที่ถูกต้องได้

3. การค้นหาคำตอบที่ชัดเจน (further clarification)

ข้อห้ามในการตั้งคำถาม

1. ไม่ควรซ้ำคำถามของตนเองเพราะจะทำให้นักเรียนไม่สนใจฟัง
2. ไม่ควรยอนคำตอบของนักเรียน ทำให้นักเรียนไม่ฟังกัน
3. ไม่ควรตอบคำถามของตนเองไม่ว่าจะเพราะรอคำตอบของนักเรียนไม่ไหว
หรือนักเรียนตอบไม่ได้ เพราะถ้านักเรียนตอบไม่ได้ควรใช้วิธีบ่งชี้ตัวอย่างทันที (prompting)

การสร้างคำถามเพื่อใช้เป็นแบบฝึกหัด

1. วัคความรู้และมโนทัศน์ (knlowedge and concept) ถามเกี่ยวกับการนิยามศัพท์ กฎ ลำดับ ฯลฯ
 2. วัคความเข้าใจ (comprehension) ถามการตีความ ขยายความ
ถอดคำประพันธ์ ฯลฯ
 3. การนำไปใช้ (application) ถามเหตุผลในการแก้ปัญหาและการนำไป
ใช้ประโยชน์
 4. การวิเคราะห์ (analysis) ถามความสำคัญ แยกแยะหลักการและ
เปรียบเทียบความสัมพันธ์
 5. การสังเคราะห์หรือเปรียบเทียบความสัมพันธ์ (synthesis) ให้พูด
เขียน หรือแสดงผลงาน
 6. การประเมินค่า (evaluation) ให้บ่งความถูกต้อง ความเหมาะสม
ลักษณะของการใช้ภาษาที่คิในข้อทดสอบ
1. เป็นคำถามที่มีความมุ่งหมายชัดเจน (purposeful)
 2. มีวิธีตรวจหรือมาตรฐานการให้คะแนนที่ยุติธรรม มีความเป็นปรนัย

(objectivity) คือไม่ขึ้นอยู่กับทัศนะของบุคคลใดบุคคลหนึ่งโดยเฉพาะ

3. มีความแจ่มชัดในการแปลความหมายของคะแนน
4. ข้อคำถามนั้นต้องเป็นตัวแทนได้ตลอดทั้งเรื่อง สุ่มเอาความรู้มาวัดได้เพียงพอ

(Adequate Sampling)

5. ไม่ตามเข้มนั้นแต่ความจำอย่างเดียว มีการแสดงความคิดเห็นหรือการวิจารณ์ การเสนอความคิดที่จะนำไปใช้เป็นสิ่งสำคัญ
6. เรียงลำดับคำถามจากง่ายไปหายาก
7. มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (validity) และมีความแม่นยำเชื่อถือได้

(reliability)

การใช้ภาษาในการออกข้อทดสอบแบบต่าง ๆ

1. แบบเลือกตอบ (multiple choice) ต้องเขียนข้อคำถามให้เป็นประโยค คำถามสมบูรณ์ และมีเครื่องหมายปริศนีย์ (?) เมื่อจบคำถามไม่ควรสร้างคำถามแบบให้อ่านต่อ ความเป็นข้อ ๆ คำถามต้องแยกส่วนตอนนำ เพื่อถามส่วนหนึ่ง และตอนให้เลือกข้อ ๆ อีกส่วนหนึ่ง การเน้นเรื่องต้องตรงจุดชัดเจน ถามแต่ละข้อของปัญหา ใช้ภาษาให้เหมาะสมกับนักเรียน เรียง ลำดับเลขที่เป็นตัวเลือก ไม่ควรใช้คำถามเชิงปฏิเสธซ้อน ไม่ใช้คำถามที่มีคำตอบอยู่ในข้ออื่น ๆ ใส่เลขที่ของคำถามทุกข้อ เขียนคำถามและตัวเลือกจนสมบูรณ์ในหน้าเดียว พิมพ์ตัวเลือกตัวละ บรรทัด และเรียงจากง่ายไปหายาก

2. แบบถูก - ผิด (true - false) ต้องใช้คำถามที่เด่นชัด ไม่มีคำตอบที่เป็นสองแง่หรือมีทั้งถูกก็ได้ผิดก็ได้ หลีกเลี่ยงคำที่แนะนำคำตอบ เช่น มัก เสมอ ทุกที่ และ ไม่สร้างคำปฏิเสธซ้อนปฏิเสธ

3. แบบจับคู่ (matching) ใช้คำสั้นและกระชับทั้งสองด้าน ถ้าข้อความ เป็นชุดให้รวมชุดคำเป็นเรื่องเดียวกัน หากตัวคู่มากกว่าตัวถาม 2 - 3 ตัว ถ้าตัวคู่อันเป็นเลขต้อง จักลำดับและเขียนชี้แจงการเลือกไว้ ไม่ให้เลือกซ้ำ

4. แบบเติมคำ (open - ended) คำที่ใช้ในตอนนำต้องเขียนให้สามารถ บังคับคำตอบเฉพาะไม่มีหลายนัย การเว้นที่ควรให้เติมแห่งเดียวและเติมท้ายข้อความ

การวัดและประเมินผลทักษะการใช้ภาษาไทย

ความหมายของวิชาการใช้ภาษา

วิชาการใช้ภาษา คือวิชาที่กล่าวถึงการแสดงออกเกี่ยวกับวิธีการและกฎเกณฑ์ต่าง ๆ ในหลักภาษาที่ใช้ในการฟัง พูด การอ่าน และการเขียน ธรรมชาติของวิชานี้เป็นวิชาประเภททักษะ เนื่องจากไม่มีเนื้อหาเป็นของตนเองเหมือนวิชาหลักภาษาและบางส่วนของวรรณคดี ทั้งวิชานี้มุ่งให้แสดงออกได้อย่างมีทักษะ กล่าวคือต้องการให้มีความแคล่วคล่องในการปฏิบัติจนถึงขั้นแสดงออกได้อย่างอัตโนมัติด้วย จุดประสงค์ที่สำคัญของวิชานี้ก็คือ มุ่งให้ผู้เรียนสามารถใช้ภาษาได้ทั้งในการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ดังนั้นในการวัดและประเมินผลจึงมุ่งวัดความสามารถ หรือประสิทธิภาพของการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นสำคัญ ในการวัดและประเมินผลจึงมุ่งเน้นวัดสมรรถภาพของสมอง ซึ่งเป็นพฤติกรรมกันความเข้าใจ การวิเคราะห์ จนถึงการประมาณค่า สำหรับวัดการใช้ภาษากันการฟังและการอ่าน กับพฤติกรรมกันการนำไปใช้และการสังเคราะห์สำหรับวัดการใช้ภาษากันการพูดและการเขียน (จันทิมา พรหมโชติกุล 2529 : 91 - 92)

จันทิมา พรหมโชติกุล (2529 : 92 - 145) ได้กล่าวถึงการวัดและประเมินผลทักษะการใช้ภาษาไทยทั้ง 4 ทักษะ สรุปได้ดังนี้

ทักษะการฟัง

จุดประสงค์ในการวัดและประเมินผลการฟังคือให้สามารถใช้ภาษาในการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพอใจที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการฟัง ตลอดจนเกิดความชื่นชมซาบซึ้งในสุนทรียรสของภาษาจากการฟัง เมื่อพิจารณาจากความหมายของจุดประสงค์ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าไม่ได้หมายถึงให้ฟังแล้วจำได้เท่านั้น จุดสำคัญอยู่ที่ว่า ฟังแล้วต้องเข้าใจเรื่องหรือสาระสำคัญ สามารถจับใจความสำคัญหรือสรุปสาระสำคัญจากเรื่องที่ฟังได้ ทั้งข้อสังเกตได้ วิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นเชิงสนับสนุนหรือคัดค้าน และสามารถใช้วิจารณ์อย่างลงสรุปได้อย่างมีเหตุผล เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกพฤติกรรมกันการฟังคือ คำบรรยาย คำอธิบาย พระธรรมเทศนา นิยาย ปรากฏการณ์ ชีวีประวัติ แดงการณ์ ประกาศ โฆษณา สุนทรพจน์ รายงาน บทความ การอภิปราย การโต้แย้ง โภชนาให้ฟังทั้งจากบุคคล สื่อมวลชน และเครื่องบันทึกเสียง

ทักษะการพูด

การพูดคือพฤติกรรมที่เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ ความคิดเห็น และความรู้สึก ออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ โดยทางเสียงและถ้อยคำภาษา การพูดถือเป็นสมรรถภาพหรือการสื่อสาร ในการส่งออก และเป็นพฤติกรรมที่สามารถกระทำออกมาให้เห็นได้ จุดประสงค์ของการพูดคือ ให้สามารถใช้ภาษาในการพูดได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ พิจารณาจากความหมายของจุดประสงค์ที่กล่าวไว้จะเห็นว่ามุ่งเน้นความสามารถด้านการนำไปใช้ที่สำคัญ แต่เนื่องจากการพูดเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้ด้านทักษะพิสัย ดังนั้นวิธีวัดความสามารถด้านนี้ที่ถูกต้องและตรงที่สุดคือ กำหนดให้ผู้เรียนพูดหน้าชั้นหรือพูดในที่ชุมชนในลักษณะต่าง ๆ เช่น โศกนาถะ อภิปราย เป็นต้น เรื่องที่จะพูดผู้สอนจะกำหนดให้ หรือให้ผู้เรียนกำหนดเอง ยอมแล้วแต่จุดประสงค์เฉพาะของการพูดในครั้งนั้น พฤติกรรมการเรียนรู้ ถ้าผู้สอนกำหนดหัวข้อเรื่องให้ แล้วให้ผู้เรียนพูดตามความคิดเห็น ความรู้สึกในขณะนั้น ถือว่าผู้เรียนได้แสดง พฤติกรรมการเรียนรู้ในด้านการสังเคราะห์ ซึ่งเป็นพฤติกรรมด้านพุทธิพิสัย เกณฑ์การให้คะแนนจะพิจารณาจากหัวข้อต่อไปนี้

1. บุคลิกภาพ (การแต่งกาย กิริยาท่าทาง เสียงและการใช้เสียง)
2. เนื้อหา (การเริ่มเรื่อง การลำดับความ การขยายความ การสรุปเรื่อง ลักษณะของเนื้อหาที่ตรงตามความหมายของหัวข้อเรื่องที่กำหนดให้)
3. ถ้อยคำสำนวนภาษา (การใช้ถ้อยคำสำนวนภาษาเหมาะกับผู้ฟัง เรื่อง และโอกาส ความถูกต้องชัดเจน เข้าใจง่าย น่าสนใจ และน่าประทับใจ)

เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรเพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกพฤติกรรมด้านการพูดคือ นิทาน พระธรรมเทศนา เรื่องราวต่าง ๆ หิ้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ฯลฯ โดยให้พูดทั้งในลักษณะให้ความรู้ เช่น รายงาน อภิปราย เป็นต้น พูดในลักษณะให้ความบันเทิง และชักจูงใจ เช่น เล่านิทาน นิยาย หรือพูดในลักษณะแสดงละคร เป็นต้น ตลอดจนพูดในโอกาสต่าง ๆ เช่น การทำหน้าที่เป็นพิธีกรหรือโฆษก เป็นต้น

ทักษะการอ่าน

การอ่านคือพฤติกรรมหรือความสามารถในการรับรู้สัญลักษณ์หรือภาพที่เห็นทางตา ถือเป็นสมรรถภาพทางฝ่ายรับเช่นเดียวกับการฟัง จุดประสงค์ในหลักสูตรของทักษะด้านการอ่าน

คือ ให้สามารถใช้ภาษาในการอ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความพอใจที่จะแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากการอ่าน คิดออกเกิดความชื่นชมซาบซึ้งในสุนทรียรสของภาษาที่ได้จากการอ่าน

การอ่านถือเป็นส่วนหนึ่งของการใช้ภาษา แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. การอ่านออกเสียง คือการกล่าวความตัวหนังสือ ให้ผู้อื่นหรือตนเองฟัง เช่นการอ่านรายงาน ข่าว ประกาศ หรือร้อยกรองในลักษณะที่เป็นทำนองเสนาะ เป็นต้น การอ่านออกเสียงแบ่งออกได้ดังนี้

1.1 การอ่านออกเสียงธรรมชาติ การอ่านออกเสียงในลักษณะนี้ มุ่งฝึกให้ออกเสียงพูดได้ชัด เจนถูกต้องตามหลักภาษาและความนิยม มีการเว้นจังหวะวรรคตอนที่เหมาะสม ในกรณีที่ท่องอ่านให้ผู้อื่นฟังเป็นจำนวนมาก ต้องคำนึงถึงความถี่ - ค่อยของเสียง เพื่อให้ไต่กันได้อย่างทั่วถึง และในบางกรณีที่เรื่องอ่านเป็นเรื่องที่ก่อให้เกิดอารมณ์ เช่น บทพรรณนา ผู้อ่านก็จะต้องทำสำเนียงให้เหมาะสมและใส่อารมณ์ลงไปให้เหมาะสมแก่เนื้อเรื่อง เป็นต้น ทั้งนี้วิธีวัดและประเมินผลความสามารถในขั้นนี้ที่ถูกต้องและตรงที่สุดคือต้องให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงธรรมชาติ ในลักษณะต่าง ๆ ความแตกต่างจะกำหนด

1.2 การอ่านออกเสียงทำนองเสนาะ การอ่านออกเสียงประเภทนี้ใช้ในการอ่านคำประพันธ์หรือร้อยกรอง ทั้งนี้ในการอ่านนอกจากจะมุ่งความชัด เจนถูกต้องในการออกเสียง การเว้นจังหวะวรรคตอนที่เหมาะสมแล้ว ยังมุ่งความไพเราะเหมาะสมเจาะถูกต้องตามทำนองนั้น ๆ อีกด้วย พฤติกรรมการอ่านลักษณะนี้เป็นพฤติกรรมการเรียนรู้กันทักษะพิเศษ ทั้งนี้วิธีวัดและประเมินผลความสามารถในขั้นนี้ที่ถูกต้องคือ ต้องให้ผู้เรียนอ่านออกเสียงทำนองเสนาะให้ฟัง

2. การอ่านในใจ ได้แก่การอ่านหนังสือทุกชนิดทั้งวรรณคดีและหนังสือเล่มอื่น ๆ ตลอดจนการอ่านข้อความประเภทต่าง ๆ จากหนังสือทุกชนิด โดยวิธีไม่ออกเสียง การอ่านประเภทนี้มีไ้มุ่งให้ผู้เรียนจำเรื่องราวที่อ่านได้เท่านั้น จุดสำคัญอยู่ที่ว่าการให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเรื่องหรือสาระที่สำคัญ สามารถเก็บสาระสำคัญของเรื่อง ตลอดจนสามารถวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์และประเมินค่าเนื้อหาของเรื่องหรือข้อความนั้น ๆ ได้

ทักษะการเขียน

การเขียนคือพฤติกรรมที่เกิดจากการถ่ายทอดความรู้ ความคิดและความรู้สึกของตน ออกมาให้ผู้อื่นรับรู้เป็นลายลักษณ์อักษร การเขียนเป็นสมรรถภาพหรือการสื่อสารในก้นการส่ง เช่น เกี่ยวกับการพูด จุดประสงค์ในหลักสูตรของทักษะการพูดคือให้สามารถใช้ภาษาในการเขียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพจากความมุ่งหมายที่ กล่าวไว้จะเห็นว่า มุ่งเน้นความสามารถก้นการนำไปใช้เป็นสำคัญ และเนื่องจากพฤติกรรม ก้นนี้ เป็นกระบวนการสังเคราะห์ของสมอง เพราะผู้เรียนจะก้นนำความรู้ความสามารถ หลายชนิดมาผสมผสานกัน เช่น จะก้นรู้จักคำมากพอ สามารถจักคำกับคำเข้าประโยค สามารถนำประโยคมาเรียงเป็นข้อความที่ยาวขึ้น รู้จักคำกับข้อความ จักระเบียบความคิด ความรู้ ให้ออกมาในลักษณะที่ถูกต้องเหมาะสม สื่อความหมายให้ผู้อื่นรับรู้ได้ตามที่ก้นการ ก้นนั้นพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เน้นไว้จึงควรเพิ่มความสามารถก้นการสังเคราะห์เข้าไปด้วย เนื้อหาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องกับพฤติ กรรมการเรียนรู้ สรุปได้เป็น 6 ประการคือ

1. การเขียนเรื่องราวที่เป็นลักษณะของการเรียงความทั่วไป เช่นการเขียนเรียง ความ รายงาน แถลงการณ์ ประกาศ บทพรรณนา บทบรรยาย บทความ ฯลฯ
2. การเขียนเรื่องราวในลักษณะของการย่อความ
3. การเขียนจดหมาย การกรอกแบบฟอร์มและคำร้องต่าง ๆ
4. การเขียนคำประพันธ์
5. การเขียนสะกดคำหรือเขียนไทย
6. การคัดลายมือหรือคัดไทย

พฤติกรรมการเรียนรู้วิถีชีวิตที่ดีและตรงที่สุดก็คือ ใช้ข้อสอบความเรียงหรือข้อสอบ

อักษณ

สรุปได้ว่า ในการวัดและประเมินทักษะการใช้ภาษาไทย ครูจะต้องวัดพฤติกรรมที่ นักเรียนแสดงออกในทุก ๆ ก้น คือ ก้นทฤษฎีสัย ทักษีสัย และจิตีสัย โดยวิธีการนั้นเน้น ทางก้นการให้นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมก้นการให้ฟัง ให้พูด ให้อ่าน และให้เขียน และ นอกจากนั้นควรใช้การวัดผลหลาย ๆ วิธีประกอบไปด้วย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การทรวจ ผลงาน การใช้แบบทดสอบ เป็นต้น

ประเมินผลทักษะภาษาไทยไว้ สรุปได้ดังนี้

ทักษะการฟัง

1. ฟัง ได้ยินชัดเจนหรือไม่
2. ฟังรู้เรื่องหรือไม่
3. ฟัง เข้าใจความหมายตรงความที่ผู้พูดประสงค์หรือไม่
4. ฟังแล้ว ใ้คำทอบสำหรับปัญหาที่สงสัยหรือไม่
5. ฟังแล้ว ใ้ความรู้ อะไรบ้าง
6. ฟังแล้ว ทำให้จิตใจหรืออารมณ์เป็นอย่าง ไร
7. ฟังแล้ว เชื่อหรือไม่ เพราะเหตุใด
8. ฟัง ได้เนื้อถ้อยกระทงความครบหรือไม่
9. ฟังแล้ว นำไปใช้ประโยชน์อะไร ใ้บ้าง
10. มีสมาธิแน่วแน่ในการฟังเพียง ใด
11. รู้จักสำรวมกิริยาในขณะที่ฟังหรือไม่
12. รู้สึก เบื่อหรือสนใจ เรื่องที่ฟัง
13. ฟังแล้วปฏิบัติความถูกต้องหรือไม่

ทักษะการพูด

1. เสียงพูดชัดเจนหรือไม่ ออกเสียงถูกต้องหรือไม่
2. ใช้ถ้อยคำสำนวนเหมาะสมหรือไม่
3. ประหม่าหรือไม่ในขณะที่พูด
4. ทำให้ผู้อื่นเข้าใจความคิดของคน ใ้แจ่มแจ้งหรือไม่
5. พูดได้เนื้อถ้อยกระทงความและมีเหตุผลหรือไม่
6. ข้อเท็จจริงที่ เสนอนั้น เชื่อถือ ใ้หรือไม่
7. เรื่องที่พูดน่าสนใจหรือไม่
8. การพูดนั้นกระทบกระเทือนใจผู้ ใ้หรือไม่
9. เรื่องที่พูดนั้น ใ้ประโยชน์ใน ใ้กัน ใ้บ้าง

10. ข้อความที่พูดกระทัดรัดหรือเป็นเย້อ
11. ข้อความที่พูดตรงประเด็นหรือไม่
12. ท่วงทีวาจาพูดแสดงความมั่นใจเพียงใด
13. มารยาทในการพูดเหมาะสมหรือไม่

ทักษะการอ่าน

1. อ่านได้ถูกต้องชัดเจนหรือไม่
2. อ่านไ้เร็วเพียงใด
3. อ่านแล้วสามารถเล่าเรื่องย่อได้หรือไม่
4. สามารถตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราวได้เพียงใด
5. อธิบาย วิพากษ์วิจารณ์เนื้อเรื่องได้หรือไม่
6. อ่านในลักษณะอ่านซ้ำ อ่านบทละครได้หรือไม่
7. วิเคราะห์การอ่านของเพื่อนหรือของตนเองได้หรือไม่
8. อ่านทำนองเสนาะได้ถูกต้องตามลักษณะคำประพันธ์นั้น ๆ ได้หรือไม่
9. สามารถร้องเพลงไทยเดิม เพลงไทยสากล ประกอบการเรียนวรรณคดีได้หรือไม่

ทักษะการเขียน

1. เขียนหนังสือได้ถูกต้องสวยงาม น่าอ่าน เป็นระเบียบ และรวดเร็ว หรือไม่
2. เขียนได้ถูกต้องตามความนิยมและอักขรวิธี
3. เลือกใช้คำได้ถูกต้องเหมาะสมหรือไม่
4. ถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิดออกมาเป็นภาษาที่สละสลวย ชัดเจน เข้าใจง่ายหรือไม่
5. ใช้สำนวนภาษาได้ถูกต้องหรือไม่
6. เขียนเล่าเรื่องต่าง ๆ ตามที่ก้องการได้หรือไม่
7. เขียนตอบคำถามได้ตรงประเด็นหรือไม่
8. เขียนได้ถูกต้องตามรูปแบบการเขียนหรือไม่

9. ใช้ถ้อยคำชักจูง โนมน้าวใจให้ผู้อื่นคล้อยตามหรือไม่
10. ใช้เครื่องหมายวรรคตอน ได้ถูกต้องหรือไม่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยด้านการวัดและประเมินผล ได้มีผู้ศึกษาวิจัยไว้หลายประเด็น แต่ในงานวิจัยฉบับนี้รวบรวมไว้เฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนภาษาไทย เป็นคนว่า

วสันต์ จันทร์วงศา (2519) ทำการวิจัยเรื่อง "การใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลายฉบับพุทธศักราช 2518 ในกรุงเทพมหานคร" ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 64 คน อาจารย์ผู้สอน 196 คน และเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในโรงเรียน ได้แก่แนะแนว 15 คน ทะเบียน 15 คน วัฒน 16 คน ห้องสมุด 16 คน รวมทั้งสิ้น 420 คน ผลการวิจัยด้านการประเมินผลสรุปได้ดังนี้

ด้านการสอนและการประเมินผลการเรียน หัวหน้ามหาวิทยาลัยและครูผู้สอนประสบปัญหาหลายประการ คือ การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรม เน้นการสอบบรรยายมากเกินไป ขาดเรื่องอำนวยความสะดวกในการสอนในเรื่อง สถานที่ ห้องพิเศษ วัสดุและอุปกรณ์การสอน ขาดกิจกรรมส่งเสริมวิชาการของหมวด ความไม่เพียงพอของเวลาในการสอนให้ครบตามหลักสูตร การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองของนักเรียน การวัดผลใช้อยู่เฉพาะวิธีสอบปรนัยและอัตนัยเท่านั้น กลุ่มโรงเรียนมีบทบาทในการออกข้อสอบน้อยไป

ปรีชา ทิระอุประสิทธิ์ (2520) ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการสอนทักษะในการพูดในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น" ตัวอย่างประชากรเป็นครูหัวหน้าสายภาษาไทย 12 แห่ง รวม 12 คน ครูสอนวิชาภาษาไทย โรงเรียนละ 2 - 3 คน รวม 32 คน นักเรียนโรงเรียนละ 36 - 37 คน รวม 430 คน ผลการวิจัยพบว่า

วิชาที่ตัวอย่างประชากรชอบมากที่สุดคือวรรณคดี รองลงมาคือการใช้ภาษา การฝึกทักษะ การพูดเห็นว่ามีประโยชน์แก่ขอบบพรองในการออกเสียง สามารถนำมาใช้ในชีวิตประจำวันได้ ครูถึงร้อยละ 73.33 บอกว่าสอนโดยวิธีสาธิตการพูดแล้วให้นักเรียนบางคนได้ออกมาฝึกปฏิบัติการพูด แต่นักเรียนส่วนใหญ่ตอบว่าครูใช้วิธีบรรยายเป็นส่วนมาก ปัญหา

การสอนพูดคือ จำนวนนักเรียนมีมากเกินไปทำให้ฝึกรายบุคคลไม่ได้ สภาพห้องเรียนไม่เหมาะในการจัดกิจกรรม ซากตำราวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม เวลาฝึกมีน้อย วัตถุประสงค์รายบุคคลไม่ทั่วถึง ครูไม่ได้รับการฝึกฝนเพื่อมาเป็นครูสอนภาษาไทยโดยเฉพาะ ลักษณะเนื้อหาในหลักสูตรและประมวลการสอนซ้ำจากทุกระดับชั้น เนื้อหาที่ฝึกมีสำเนียงฝึกทอบคำตาม มารยาทในการพูด การเล่าเรื่อง เหล่านี้มีส่วน แต่การอธิบายแสดงความเห็นมีน้อย เฉลี่ยการฝึกพูดในชั้นเรียนทั่วไปได้เดือนละครั้ง ผู้วิจัยเสนอแนะให้เพิ่มเวลาฝึกควรมีทุกวัน หรือจัดเป็นการวางสอนชั่วโมง การพูดเป็นครั้งคราวไป ควรแทรกการฝึกไว้วันละ 10 - 15 นาที เพราะเป็นทักษะที่ใช้อยู่เสมอ และครูควรได้รับการฝึกอบรมเรื่องการพูดมาเป็นอย่างดี

ปองจิต อ่อนเฒ่า (2521) ใ้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง "ปัญหาการวัดและประเมินผล การเรียนการสอนวิชาภาษาไทย" ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังทั่วอย่างประชากรที่เป็นครูภาษาไทย 142 คน นักเรียน 240 คน ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย 24 แห่ง ผลการวิจัยสรุปได้ว่า

วิธีการวัดผลที่ครูเห็นว่ามีการใช้มากคือ การให้นักเรียนทอมปากเปล่า เขียน รายงานทดสอบเป็นระยะ ๆ ทำแบบฝึกหัดเป็นการบ้าน ปัญหาที่ครูประสบคือ เวลาเรียนจำกัด โอกาสวัดผลระหว่างภาคเรียนมีน้อย ไม่มีโอกาสให้นักเรียนใ้ทำกิจกรรม สอนไม่ทัน ผู้เรียนมีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ไม่ดีพอ มีทัศนคติที่ไม่ดีต่อวิชาภาษาไทย เตรียมตัวไม่พร้อมที่จะสอบ ก้านความรู้ความเข้าใจในการวัดและประเมินผล ครูไม่ชำนาญในการสร้างข้อสอบ มีความชำนาญในการสร้างข้อสอบชนิดต่าง ๆ การให้ระดับคะแนนมีปัญหาเพราะเกณฑ์การให้คะแนนของครูแต่ละคนต่างกัน

กรมวิชาการ (2524) ได้จัดให้มีการติดตามผลการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษา คณะปฏิบัตินงาน ใ้ติดตามผลและแนะนำการใช้หลักสูตรใน 16 จังหวัด รวมโรงเรียนที่ออกเยี่ยมและติดตามผลใ้ 78 แห่ง การออกติดตามผลใ้วิธีสังเกต สนทนา ซักถามครูผู้สอน หัวหน้าหมวดวิชา ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการ และใ้แบบประเมินผลเก็บข้อมูลทั้ง ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและมัธยมศึกษาตอนปลาย และใ้สรุปผลไว้ดังนี้

ก้านการวัดและประเมินผล พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ประเมินผลตามจุดประสงค์ มีเพียงบางรายวิชาที่ประเมินผล โดยยึดจุดประสงค์ บางโรงเรียนไม่ทำการประเมินผลก่อนเรียน

เพราะไม่เข้าใจหลักการประเมินผล เนื่องจากไม่ได้เข้ารับการอบรม และครูผู้สอนต้องส่งงาน
เวลาไว้มากที่สุด (กาญจนา ชัชวาลย์ โสโตะ และ เสาวคนธ์ อรุณรัตน์ 2526 :
63 - 70)

สุชาติ วงศ์สุวรรณ (2525) ทำการวิจัยเรื่อง "ความพึงพอใจของครูผู้สอนภาษาไทยและผู้บริหารเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนต้น" ผู้วิจัยใช้
แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ และใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้บริหาร 145 คน ครูผู้สอน 141 คน
สรุปได้ว่า

ก้นการวัดและประเมินผล ครูผู้สอนและผู้บริหารส่วนใหญ่เห็นด้วยกับหลักการ
ประเมินผลการเรียนตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ตลอดจนมีความ
เห็นว่า ครูภาษาไทยชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความรู้เกี่ยวกับระเบียบว่าด้วยการประเมินผลการ
เรียน และสามารถปฏิบัติตามระเบียบดังกล่าวได้ในระดับมาก ส่วนสื่อที่เป็นปัญหาในการวัด
และประเมินผลสำหรับครูภาษาไทยในระดับมากคือ การสร้างเครื่องมือวัดผลให้ตรงตามจุด
ประสงค์การเรียนรู้แต่ละรายวิชา

หน่วยศึกษานิเทศก์ เขตการศึกษา 7 (2526) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "ปัญหาการวัด
และประเมินผลการเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7" กลุ่มตัวอย่างประชากรคือ
โรงเรียนมัธยมศึกษา เขตการศึกษา 7 ที่เปิดสอนถึงระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 21 โรงเรียน
สรุปผลการวิจัยเป็นดังนี้

ก้นปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผลการเรียน คือ นักเรียนไม่สนใจการเรียน
ซ่อมเสริมและสอบซ่อม รองลงไปคือ ครู - อาจารย์มีความรู้เรื่องหลักสูตรและการประเมินผล
ไม่มากพอ เนื้อหาแต่ละรายวิชามากเกินไป การออกข้อสอบตามจุดประสงค์ทำได้ยาก ซากครู
อาจารย์และคณาจารย์ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการประเมินผล
การเรียน ผู้วิจัยได้อภิปรายและมีข้อเสนอแนะว่า ปัญหาการเรียนซ่อมเสริมก่อนการสอบแก้ตัว
ของนักเรียนนั้น ควรที่ โรงเรียนจะได้กวดขันอย่างจริงจังปัญหาครูมีความรู้เรื่องหลักสูตรและ
การประเมินผล ไม่มากพอก็จะเป็นทางหนึ่งที่ทำให้การปฏิบัติงานก้นการเรียนการสอนไม่
สอดคล้องกับหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้อย่างแท้จริง ควรได้รับการแก้ไข ส่วน
ความเห็นของครูเกี่ยวกับเนื้อหาและรายวิชาในหลักสูตรมากเกินไป ความซ้ากและสนคณาจารย์เรียน

และการออกข้อสอบตามจุดประสงค์ทำได้ยาก ควรที่กรมวิชาการได้จัดทำเอกสารการจัดอบรม เพื่อสร้างข้อสอบร่วมกัน จัดให้มีการวิเคราะห์ข้อสอบภายในกลุ่มโรงเรียน เพื่อเพิ่มคุณภาพของการประเมินผล ถึงแม้ว่าจะต้องเพิ่มงบประมาณและใช้เวลานาน แต่ก็จะช่วยให้กระบวนการประเมินผลการเรียนสอดคล้องกับหลักการ และความมุ่งหมายของหลักสูตรหรือหลักสูตรมากชั้น

จิรภา ลิ้มเลิศเสถียร (2528) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การนำหลักสูตรวิชาภาษาไทยระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ฉบับพุทธศักราช 2524 ไปใช้ในโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร" กลุ่มตัวอย่างประชากรเป็นผู้บริหาร ได้แก่ ผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยฝ่ายวิชาการ หัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย และผู้ช่วยหัวหน้าหมวดวิชาภาษาไทย โรงเรียนละ 3 คน รวมเป็นจำนวน 60 คน ครูภาษาไทย โรงเรียนละ 6 คน รวมเป็นจำนวน 120 คน และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนละ 20 คน รวมเป็นจำนวน 400 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ด้านการวัดและประเมินผล ผู้บริหารต้องการให้ครูวัดผลและประเมินผลให้สัมพันธ์กับการสอน และต้องการให้ครูนำผลที่ได้จากการประเมิน ไปปรับปรุงการเรียนของนักเรียน รวมทั้งการสอนของครูอย่างแท้จริง นอกจากนี้ผู้บริหารต้องการให้ลดจำนวนครั้งของการสอบระหว่างภาคเรียนลงให้น้อยกว่า 3 ครั้ง คือต้องการให้สอบระหว่างภาคเพียง 2 ครั้ง หรือสอบเพียงครั้งเดียว เพื่อครูไม่ต้องเสียเวลาในการออกข้อสอบ ตรวจข้อสอบ และทำบันทึกผลการเรียนบ่อยครั้ง ส่วนครูภาษาไทยต้องการให้มีการวัดผลระหว่างภาคเรียนเพียงครั้งเดียว เพราะการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยมีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อวัดผลและประเมินผลบ่อยครั้งอยู่แล้ว การจัดสอบระหว่างภาคบ่อยครั้งทำให้มีเวลาสำหรับสอนน้อย ครูมักสอนไม่ทันการสอบ ครูต้องการให้มีการกำหนดคะแนนวัดผลสำหรับวิธีการอื่น ๆ ให้มากกว่าเดิม มิใช่ให้คะแนนหนักไปทางการวัดผล โดยวิธีการสอบข้อเขียนเพียงอย่างเดียว ส่วนนักเรียนต้องการให้ครูวัดผลเมื่อเรียนจบแต่ละบทเรียน และวัดผลให้ตรงจุดประสงค์ นอกจากนี้ยังต้องการให้ครูวัดผลการฟัง การพูด การอ่าน ให้สอดคล้องกับการเขียน และต้องการให้ประเมินผลโดยการให้นักเรียนทำกิจกรรมเป็นกลุ่ม เช่น แสดงละคร อภิปราย ในการวัดผลและประเมินผลในบางครั้งนักเรียนต้องการให้ครูเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในการประเมินผลด้วย

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาประจำชาติ ใ้มีผู้

สนใจค้นคว้าวิจัยไว้ในด้านต่าง ๆ เช่น

คาเรน เชเรอร์ บัทช์โก (Karen Scherer, Butchko 1981 : 627 -A) ได้ศึกษาการใช้กลวิธีการอ่านในห้องเรียนระดับมัธยมศึกษา ผลการวิจัยข้อหนึ่งพบว่า การนำกลวิธีการอ่านไปใช้สอนเนื้อหาในระดับมัธยมศึกษาจะมีประสิทธิภาพมากกว่าถ้าได้มีการปรับปรุงเจตคติเกี่ยวกับการอ่านก่อนถึงการสอนตามปกติ

ในด้านการประเมินผล วอลเตอร์ ลอว์เรนซ์ ฮอลล์ (Walter Lawrance, Hall. 1981 : 629 - A) ได้ประเมินผลการใช้โปรแกรมการอ่านซ่อมเสริมแบบยี่ศดักความสามารถ โดยเปรียบเทียบความก้าวหน้าของสัมฤทธิ์ผลทางด้านการอ่านของนักเรียนที่กำหนดแผนการเรียนกับนักเรียนที่ไม่ได้กำหนดแผนการเรียนเป็นเวลา 1 ปี ผลการวิจัยสรุปได้ว่า กลุ่มที่เรียนแบบกำหนดแผนการเรียนมีสัมฤทธิ์ผลดีกว่า ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับทางเลือกเกณฑ์การเข้ามามีส่วนร่วมในโปรแกรม ประสิทธิภาพของโปรแกรมจะสูงมากขึ้นเมื่อถึงเอานักเรียนที่ไม่แสดงผลความก้าวหน้าทางด้านการเรียนในช่วงต้นของการสอนออกไป นักเรียนที่ไม่สามารถแสดงผลดีในตอนเริ่มแรกของการสอนมักไม่สามารถเพิ่มความก้าวหน้าทางการเรียนได้เมื่ออยู่ในโปรแกรมต่อไป

ในด้านการสอนพูด ไอวี แอนนิตา มิทเชล (Ivy Anita, Mitchell 1978 : 3427 - A) ได้ศึกษาว่าการใช้เทปบันทึกเสียงในการทดสอบความสามารถในการพูด จะช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถคำหรือสูงเพียงใดหรือไม่ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้เรียนระดับ 5, 6, 8 และระดับ 2A ของโรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยฟลอริดา จำนวน 94 คน เป็นชาย 45 คน หญิง 49 คน ผลการวิจัยพบว่า การใช้เทปในการทดสอบความสามารถในการพูดของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีผลต่อพัฒนาการหรือการปรับปรุงความสามารถในการพูดของกลุ่มตัวอย่าง แต่สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการฝึก จะทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการพูดสูงขึ้น